

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy Lóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

**Szerkesztőség és
Kiadóhivatal:**

Főpiaz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábes pett
soronkint 5 krjával
számítatnak.

Elhalasztás ?

— Május 25.

A hogy a mult pénteken a két miniszter együttes kihallgatáson ő felségének azt jelentette, hogy a kiegyezési kérdések tárgyalási sorrendjének módozataira és a kvóta magasságára vonatkozó tárgyalások végleges eredményre nem vezettek, a közvélemény nagy része rögtön készpénznek vette egy bécsi lap utján már egy-két nappal előbb szárnyra kelt azt a hirt, hogy a kibontakozás ebből a nehéz helyzetből egy kiegyezési provizorium létrejötte, de viszont kizártnak sem tekinthetjük a kvótakérdés megoldásának elhalasztását. Hiszen azt az elnapolást a magyar kormány és a mögötte álló erős közvélemény mindenesetre inkább fogadhatja el, semhogy a kérdés gyors elintézését oly áldozatokkal vásárolja meg, a melyekért a kabinet, nagy felelőssége tudatában, sem az országgyűlés, sem az általa képviselt nemzet előtt helyt nem állhat.

Jó lesz idejekorán a provizorium eshetőségével annyira-amenyire megbarátkozni. A hazai közvélemény egy része már az eszme konkrét alakban való fölmerülésének első napjaiban bele nyugodott. Hiszen magyar szempontból nincs mit tartanunk az időleges megoldástól. Sőt talán jobb is, ha engedik lelohadni azt

a tulmagas temperaturát, mely úgy nálunk, mint a Lajthán tul kifejlődött és a mely korántsem alkalmas ily fontos kérdések higgadt tárgyalására. Az osztrákok előbb-utóbb kell, hogy valami képen észre térjenek, a magyar közvélemény intrainzicens elemeinek pedig egy csöppet sem árt, ha beleélik magukat abba a gondolatba, hogy egy mérsékelt kvótáemelés, melyet a politikai eszélyesség javasol és mely, mindent egybevetve, a gazdasági érdeket sem sérti, korántsem jelenti az ország anyagi vagy politikai tönkrejutását.

Szó sem fér hozzá, hogy a provizoriumnak a maga hátrányai is megvannak. A döntés elhalasztása Ausztriában egy fontos elintézetlen ügygyel többet hagy fenn és így öregbiti a zavarokat. Azonban Magyarország attól nyugodt lehet. A mi konszolidált viszonyaink kizárják az osztrák válság minden veszedelmes kihatását Magyarország politikai vagy gazdasági életére. Mi nem okoztuk a provizorium felé mutató fordulatot. A Bánffy-kormány minden lehető megtett a kiegyezés és a monarchia érdekében, és vele együtt a nemzet nagy többsége kész ma is mérsékelt áldozat hozatalára. Egy bizonyos összeghez azonban nem kötöttük magukat . . . Egy év alatt sok minden változhatik. Azt meggon-

dolhatják Badeni gróf és az ó osztrákjai . . .

A provizorium — ismételjük — korántsem bizonyos. Mi a dolgok mai nehéz állapotában sem mondunk le a reményről, hogy akár Badeninak, akár egy más osztrák miniszterelnöknek sikerülni fog a monarchia érdekének komoly latba vetésével összehozni a kiegyezésre szükséges, megbízható ad hoc többséget. Ránk magyarokra most minden körülmények közt áll az a régi osztrák mondás:

— Wir können warten.

Országgyűlés.

-- Az esküdtbiróságok tárgyalása. —

Budapest, május 24.

A képviselőház mai ülésében Berzevichy Albert elnöklete alatt folytatta az esküdtbiróságokról szóló törvényjavaslat részleteinek megvitatását.

Ma a vitát a 4-ik szakasznál Györy Elek nyitotta meg, a ki elsőben is az igazságügyminiszter szombati beszédével foglalkozott. Végül pedig indítványt terjesztett elő, melynek értelmében az esküdti kvalifikáció nem a 26-ik, hanem a 24-ik életévhez köttetnék. Az esküdti képesítésnek alapjául szolgáló adócenzust szintén eltörölni óhajtja.

Azután nemzetiségi beszéd következett. Serbán Miklós, igyekezett magyar nyelven előadni mindazt a keserűséget, a melyet az ő hűséges román szívében a magyar elnyomók kegyetlensége okozott. Miután megfogadta volna, hogy bubánatának kifejezést fog adni a király előtt is, a magyar állameszme mibenlétéről kért felvilágosítást a minisztertől. A meg-

T Á R C Z A.

„Esperanto.“

(Uj világnyelv.)

Irta: Barabás Ábel.

A minek eszméjével a tudós világ oly régen foglalkozott, a minek megalkotásán sok nyelvész sikertelenül fáradozott: azt végre létre hozta egy orosz orvos, dr. Zamenhof.

Az eszme melyet megvalósított: a világ nyelv eszméje.

Világnyelv.

Sokszor emlegetett, de egyszersmint sokszor félre értett fogalom is ez. Jól tudom, vannak most is olyanok, a kik nem sok bizalommal vannak iránta, olyanok a kik lehetetlennek hiszik, hogy oly nyelvet lehessen alkotni, mely a nemzetek közös nyelvüül szolgáljon.

S pedig lehetséges.

Régen érezték ennek szükségét. A nemzetközi nyelv eszméjét már Bacon a teremtő bölcsész fölvetette. Descartes szintén szükségesnek tartotta egy világnyelv alkotását. Leibnitz, Condillac hasonlóan lehetségesnek tartották egy oly nyelv meg-

teremtését, mely a nemzetek közös nyelvüül szolgáljon.

Bölcsészek, tudósok, írók, költők, nyelvészek egyaránt foglalkoztak vele. Elég legyen még csak néhány nevet említenem; egy Wilkins, Dalgarno, Voltaire, Volney, Ampère, Bournouf, Grimm neveit, a kik ez eszmenek mindnyájan harcosai voltak.

Mert nehogy azt higgye valaki, hogy a világnyelv ártalmára van a nemzeti nyelvnek. Ez nem akarja eltörölni a nemzeti nyelvet, nem is ment fel bennünket az alól, hogy idegen nyelveket tanuljunk: egyedül az a célja, hogy olyan nemzet fiaival is közlekedhessünk, kiknek nyelvet nem értjük s kik viszont a mieinket nem ismerik.

S ha tekintjük az iskolai nevelést, önkéntelenül rájövünk, hogy ilyen nyelv szükséges voltára. Mert tapasztalásból tudjuk, hogy egy olyan tanuló, ki csak is anyanyelvét beszéli, nyolcz évi iskolázatása alatt sem tud annyira haladni, hogy egy másik modern nyelvet jól megtanuljon. S ha egyet meg is tanul, vajjon elég-e az a külföldiekkel való érintkezésre? Nem.

Ezen a bajon van hivatva segíteni a világnyelv.

Első nevezetes kísérlet e téren: a

„Volapük“ volt. Ezt a nevet azt hiszem mindenki hallotta; sokan megtanulták; sokat próbáltak terjeszteni, de nem sikerült. Az idő bebizonyította, hogy nem életrevaló. S miért? Mert nincs benne logika, s ez a logikátlanság idő előtt meg fogja ölni. Mert minek bajlódjunk egy olyan nyelvvel, a mely szinte annyi fáradságot vesz igénybe, mint egy modern nyelv megtanulása? Mit nyerünk vele? Akkor inkább tanuljunk meg egy modern nyelvet.

A világnyelvnek olyannak kell lennie, hogy bárki gyorsan és alaposan megtanulhassa. Ilyen az „Esperanto“ nyelv is.

Ez az a nyelv, a mire Müller Miksa rámondta, hogy van jövője. S miért? kérdezzük ismét. Mert logikán alapul. S ez a világnyelv első és főkélléke. Hihetetlenül rövid idő alatt meg lehet tanulni, annyira egyszerű a grammatikája: s esodálatos, hogy mindezek daczára a legjelentéktelenebb nyelvbéli finomságokat is vissza lehet vele adni.

Szókinese nagyobb részt a latin s hozzá a német, francia, angol és olasz nyelv azon szavaiból van összeállítva, melyet minden iskolát végzett ember jól ismer.

Zamenhof dr. orosz orvost illeti a

botránkozás moraja zugott át a termen, Serbán pedig végül indítványt nyújtott be, melyben kimondani kívánja, hogy a románok lakta területeken az esküdtek a román nyelvet is tartoznak érteni.

— Hát még mit! Menjen Oláhországba! — kiáltottak közbe a baloldalról, azután Lukács Gyula állott fel s Serbánnak magyarázta a magyar állameszme értelmét.

Majd következett tovább az indítványok hosszú sorozata, melyek között Kubina József a néppárt egyik tagja a „maga nevében“ azt javasolta, hogy Serbán kívánsága a többi nemzetiségekre is kiterjesztessék. Zichy Jenő gr. és Barabás Béla Serbán nemzetiségi velleitárai ellen emelték fel szavukat.

Szünet után Erdély Sándor igazságügyminiszter mondta el nézeteit a betervezett módosításokról.

Serbán Miklós és Schreiber Frigyes indítványait a miniszter elvetni javasolta, mert Magyarországon immáron harmincz esztendő óta a törvénykezés nyelve a magyar s e módosítások elfogadása által olyan bírak kerülhetnének, akik magyarul sem tudnak.

Molnár János indítványára vonatkozólag kijelentette, hogy nem fog elzárkózni, hogy a megfelelő szakasznál a javaslatot a Ház ugy módosítsa, hogy a papságot a bíraskodás kötelezettsége alól egyes esetekben saját akaratukra felmentessék.

Győry Elek módosítását a miniszter szintén nem fogadja el, mert a mikor a bíraskodást a 26-ik év betöltéséhez kötötte, az ország jogtörténeti fejlődéséhez ragaszkodott. Sem az értelmi ezenus kibővítéséhez, sem az adócenzus elejtéséhez a miniszter hozzá nem járulhat.

A helyesléssel fogadott beszéd után végre a szavazás következett.

A Ház az eredeti szöveget fogadta el, Batthyány gr. és Sággy módosításaival, a többi indítványt pedig mellőzte.

Az 5. szakasznál a többség az eredeti szöveget fogadta el.

A napirend értelmében a Ház elhatározta még, hogy a hatóság elleni erőszak miatt végérvényesen elítélt Ábrányi Kornél mentelmi jogát felfüggeszti, ezzel az ülés véget ért.

— **A görög-török háború.** A harsztéren ez idő szerint sem béke, sem háború, csak olyan fegyverszünet féle van, melyet hol a görögök, hol a törökök zavarnak meg.

A fegyverszünet a hivatalos jelentés szerint 14 napig fog tartani. Ez idő alatt, valószínű, hogy a végleges béke is létrejön, ámbar az atheni táviratok még a történetek után is helyen valónak tartják annak a közlését, hogy Thermopylenél már fölláttatták a védelmi vonalat. Hitelt érdemlő forrás szerint Edhem basa ismételve kijelentette a semleges terület meghatározására kiküldött bizottság tagjainak, hogy a béketárgyalást ő fogja vezetni; most már a görög képviselők kinevezését sürgeti. A görög kormány azonban kijelentette a hatalmak követeléseinek, hogy Görögországnak minthogy érdekei képviseletét a hatalmakra bízta, nincs oka közvetlen tárgyalásokba becsátkozni. Edhem basának a hadügyminiszterhez intézett távirata szerint Larisszában, Farzaloszban és Domokoszban a következő hadiszákmány esett kezébe: 17 ágyú, 34318 ágyulöveg, 95 lövészerkocsi, 96 társzeker, 3169 fegyver, 12334 láda lövészer és egyéb hadiszer.

Népgyűlés a 16. §. ellen.

— Május 25.

A székes fővárosban vasárnap délután népgyűlésen tiltakoztak a híres 16. §. ellen. A városligeti szinkör előtti térségen délután sok ezrenyi tömeg gyűlt össze, hogy tüntessen az esküdszéki bíraskodási javaslat 16. §. ellen. Az időjárás nagyon kedvezett a demonstrációnak, a melynek lefolyása elég nyugodt volt. A népgyűlésen zajosan éltették a sajtószabadságot, sőt volt egy tábla fölláttatva, a melyen a „horvát sajtószabadság“ volt dicsőítve a „Sloboda“-nak egyik számával ékesítve. A táblák között volt egy tót feliratu tábla is, ezt egyesek szerették volna eltávolítani, de mivel a kívánságukat nem teljesítették az illetők, otthagyták a népgyűlést. A menet a városliget felé haladtában zajosan abezugolta Polonyi Gézá, kijutott az abezugból Erdély miniszternek, Nopcsa báró intendánsnak is, ellenben zajosan éljeneztek Szilágyi Dezsőt, Eötvös Károlyt, Küry Klárát és Blahánét. A városligetben felállított tribünt óriási tömeg vette körül, mely kitérő lelkesedéssel fogadta a szónokok beszédét. A népgyűlést Komjáthy Béla országgyűlési képviselő nyitotta meg. Hosszabb és nagy tetszést aratott beszéde után a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A sajtószabadság érdekében folyó hó 23-án Budapesten tartott népgyűlés a korlátlan sajtószabadság alapján állva, az 1843-iki sajtótörvényt, mely a sajtó útján elkövetett minden vétség bírájává az esküdszéket teszi, az ország egyik alaptörvényének tekinti, melyet semmiféle okból, de a legkevésbé tartatlan ügyek örve alatt megbolygatni nem szabad. Tiltakozik tehát a bünvádi eljárás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat 16. szakasza ellen, mint a mely részt üt az alkotmány biztosította szabadságjog épségén és a mely a jogszerűség mértékét sem üti meg, mivel az alaptörvényeket, a melyeken az ország alkotmányos rendje és a közszabadság nyugszik egy incidensális törvénynek mellékes intézkedése révén hatályukból kiforgatni nem szabad. Mindezeknél fogva a népgyűlés ragaszkodik a negyvennyolcadiki törvény változatlan fenntartásához s bármely sajtóvétségnek az esküdszéki bíraskodás alól való elvonásában alkotmányesonkítást lát, a mely mint a nemzet szabadságjogának sérelme, feltétlenül visszautasítandó. E határozatról a képviselőház az elnökség útján kérvényileg értesítendő. A népgyűlés a határozati javaslatot egyhangulag nagy lelkesedéssel s percekig tartó éljenzéssel tudomásul vette.

Ezután Pósa Lajos lépett a szónoki emelvényre és „Éljen a sajtószabadság“ czímmel alkalmi verset szavalt el. A versnek, melyet percekig tartó tapssal és nagy lelkesedéssel fogadtak, minden szakasza ezzel végződik:

*A pokolba minden rabság,
Éljen a sajtószabadság!*

A remek költemény elhangzása után Vészi József szerkesztő beszélt. Vészi beszéde után Hock János lépett az emelvényre, a ki annak a nézetének adott kifejezést, hogy a kormányzatot a szabadság sajtója szülte akkor, mikor az alkotmányoságot megteremtette; a kormányzat tehát gyermeke a szabadsajtónak és a gyermek emeli kezét a szabadsajtóra. Már pedig, ha egy nőt megütni gyalázat, akkor egy anyát megütni átok és szentségtörés. A görög hitregében Circe megátkozott egy nőt s az kutyákat szült, melyek aztán a saját édesanyjukat falták fel. A sajtó szülte a jelenlegi kormányzati rendszert s ez a kormány akarja feladni a sajtószabadságot. A parlamentáris-

dicsőség e nyelv megalkotásáért. Hazájában már is nagyon el van terjedve. Tolstoj a nagy orosz regényíró egész elragadtatással ír e nyelvről s azt mondja, hogy 2 óra alatt tanulta meg s már tanulása első napján ezen a nyelven üdvözlő levelet írt a nyelv megalkotójának.

A nyelv ezután már gyorsan terjedt Európaszerte és Amerikában is. Mert a következő államokban van elterjedve: Svédország, Németország, Ausztria, Olaszország, Svájc, Spanyolország, Portugália, Hollandia, Belgium, Szerbia, Bulgária, Románia, Amerikai-Egyesült-Államok, Brazília, Argentina. Érdekes, hogy Belgiumban és Portugáliában báresak nemrég ismerkedtek meg az új világnyelvvel, máris nagyon sokan vannak, kik tudják.

Mindenik nyelven meg van az „Esperanto“ nyelvtan, csak a miénken hiányzik. Nálunk senki sem vett eddig tudomást az új világnyelv létezéséről, lapokban sem említették, ezért terjesztői Bálint Gábor jeles nyelvészünkhöz fordultak, hogy indítson mozgalmat a nyelvnek Magyarországon való terjesztésére.

Ő sem tudta ezt a nyelvet, de azon nap, melyen a hozzá küldött nyelvtant megkapta, átnézte s másnap már ugyan-

azon nyelven válaszolt külföldre s leveleiben megígérte, hogy a nyelvet tanítványai útján terjeszteni fogja.

Az „Esperanto“ nyelv mindenesetre érdemes arra, hogy mindenki megtanulja. Nyelvtana annyira könnyű, egyszerű, logikus, hogy két óra alatt tökéletesen meg lehet tanulni. Szókincse pedig már ismeretes a latin és a többi nyelvekből, szótanulással nem kell bajlódni. Könnyűségére elég legyen felhoznunk azt, hogy az „Esperanto“ nyelven sokszor olyan embernek írnak levelet, ki annak hírét sem hallotta. Ilyenkor egy négy lapból álló kis füzetet tesznek hozzá, melyben e nyelv 26 szabálya van meg s az olvasó, ki a nyelvet nem ismeri, ennek segítségével le tudja fordítani a levelet, sőt válaszol is rá.

Az „Esperanto“ nyelv könnyű voltának igazolására bemutatjuk itt néhány fontos főszabályát.

A nyelv hangjai ugyanazok, a mint a magyaréi. A betűk közül az eltérő jelzések következők: c' (cs), j' (zs), s' (s hiányjel nélkül sz-nek olvassák), g' (dzs). Megjegyzendő, hogy az eredeti „Esperanto“ nyelv nem a hiányplet, hanem a betű fölé alkalmazott kupot használja, a mi azonban hiányzik a magyar nyomdákban.

Az „Esperanto“ szótárakba csak a szók töve van felvéve: kamp- (mező), bon- (jól), lern- (tanul), Ezekhez tesszük a ragokat.

A névelő, bármily nemű főnév-nél: **la**, ennek a magyarban az a és az felel meg.

A főnév képzője: **o**, kamp-o (mező); a többi esetek közül csak az accusativusnak van ragja: **n**, melyet az o-hoz ragasztunk, kamp-on, (mezőt). A többes számot egy a szó végéhez ragasztott betű jelenti: **j**, kamp-oj, (mezők).

A melléknév képzője: **a**, bon a, (jó); adverbialisán használva: **e**, bon-e (jól). La bona kampo: a jó mező.

Az ige infinitivusát egy a tőhöz ragasztott: **i** jelöli, ir-i (menni), lern-i, (tanulni.) Praesens: **as**, lern-as (tanulok.) Perfectum: **is**, lern-is (tanultam.) Futurum: **os**, lern-os (tanulni fogok.) Conditionalis, optativus: **us**, lern-us (tanulnék.) Con-junctivus, imperativus: **u**, lern-u (tanulj.) Participium praesens: **ant**, lern-ant (tanuló, a ki tanul); p. perfectum: **int**, lern-int (tanult, a ki tanult); p. futurum: **ont**, lern-ont (tanulandó, a ki tanulni fog.) A szenvedő participium előbbi három ideje: **at**, **it**, **ot**.

A segédige: **est** (van).

mus nyilvánosságot követel, a sajtó pedig a legteljesebb nyilvánosságnak eszköze és ha a közvélemény a világnak legelső uralkodója, akkor a sajtó ennek a közvéleménynek első minisztere.

Hock János beszédét a közönség óriási lelkesedéssel fogadta úgy, hogy az utána következő szónok *Eötvös* Károly csak nagy nehezen tudott szóhoz jutni. *Eötvös* után *Pfeiffer* Sándor az ismert szocialista vezér beszélt, ki után még *Komjáthy* mondotta el záróbeszédét. A gyűlésen mintegy harmincezer ember vett részt köztük igen sok szocialista.

Mit tárgyal a közgyűlés?

Debreczen, május 25.

Meghívás az 1897 évi május hó 28-ik napján pénteken délelőtt 9 órakor a városháza nagy tanácstermében tartandó rendes bizottsági közgyűlésre.

Tárgyak:

1. Polgármesteri jelentés az 1897-dik évi március és ápril hónapokról. 2. Közgyűlési megbízások, ügyhátrány jegyzéke tárgyában tanácsai jelentés. 3. Vallás- és közoktatásügyi miniszter ur leirata, az állami főreáliskola azon 4 tanári székére vonatkozólag, hol a város kijelölési jogát gyakorolhatja, tanácsai előterjesztéssel. 4. M. kir. belügyminiszter ur leirata, az ev. ref. főiskolánál felállított két jogi tanszékre megszavazott 100,000 frt alapítvány 4 $\frac{1}{2}$ %-jának 5% kamatra felemelése iránti közgyűlési határozat jóváhagyása tárgyában. 5. Tanácsai előterjesztés a főreáliskolának állami főgimnáziummá alakítására vonatkozó indítványára valamint a tiszántúli ev. ref. egyházkerület a debreczeni ev. ref. egyházkerületnek a debreczeni ev. ref. főgimnázium I. és V. osztályai mellé szervezendő párhuzamos osztályok fentartási költségeinek a város által viseléseiránt beadott kérelmére vonatkozólag. 6. Ugyanaz: a kormányhatóságilag megerősített s a korcsmákról, sörházakról és palkamérsékről alkotott szabályrendelet életbeléptetése iránt. 7. Ugyanaz a nyilvános vigalmak, mutatóványok és előadások rendezése tárgyában alkotott szabályrendeletnek a m. kir. belügyminiszter ur rendelete értelmében módosítása iránt. 8. A házipénztárnak és az abba beolvadt alapítványi pénztáraknak 1896. évi zárszámadásai — tanácsai előterjesztéssel. 9. Ugyanaz egy fegyelmi ügy

beszüntetése tárgyában a közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának jogerős határozata alapján. 10. Ugyanaz a városi nyugdíjszabályzat 10. és 16. §§-ainak módosítását jóváhagyó belügyminiszteri leirat tárgyában. 11. Az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulat közgyűléseire a város képviselőinek kiküldetése tárgyában tanácsai javaslat. 12. Előterjesztés a községi iskolaszék kiegészítése tárgyában. 13. Tanácsai előterjesztés, mely mellett Havranek és Adriányi műépítések telebbezése felterjesztetik. 14. A gyámpénztári mérleg 1896-ik évről tanácsai előterjesztéssel. 15. Tanácsai javaslat a m. kir. honvédségi *Ludovika-akadémiában* az 1897—98-dik tanévre üresedő városi alapítványi egy helynek betöltésére beadott pályázati kérvények felett. 16. Ugyanaz a debreczeni joghallgatók segítő-egyesületének alapítványtételle iránt beadott kérvénye tárgyában. 17. Ugyanaz özvegy Kis Orbán Imréné Nagy Erzsébet özvegyi segélyezés iránti kérvénye tárgyában. 18. Ugyanaz Nánássy Miklós volt alapítványi pénztárnok és Koszorus Kálmán volt alapítványi pénztári ellenőr felmentése tárgyában. 19. Ac. Nagy Ferencz, Szentpétery Ferencz és Szombathy János rendőrkapitánysági fogalmazók kérvénye egyenruhájuk első beszerzésére 100—100 forint segélyösszeg megszavazása iránt, tanácsai javaslattal. 20. Tanácsai előterjesztés dr. Kovács Albert csegei orvos tiszteletdíjának 200 frtról 300 frtra felemelése iránti kérvénye tárgyában. 21. A debreczeni 1848—49-diki honvéd-egyletnek segély iránti kérelme tárgyában tanácsai előterjesztés. 22. A m. kir. debreczeni 3-ik honvéd gyalogezred kérvénye tisztai étkező építése iránt. 23. Németi Sándor és társai kérvénye a Kondoros vízfolyás kitisztása tárgyában. 24. Az ágostai ev. egyház fellebbezése az 1897. évi költségelőirányzat tárgyában 198—896. bkgy. sz. alatt hozott határozat ellen. 25. Roncsy Lajos tanácsnok, Fries József nyomdai ügyvezető, Simon Mihály katonai és illet. ügyosztályi fogalmazó, Boldizsár Kálmán tb. rendőrkapitány és Nagy István katonai szállásbiztos szabadságolás iránti kérvénye, — tanácsai javaslattal. 26. Brüll Ignác községi kötelekbe felvétele iránti kérvénye, — tanácsai véleménynyel. 27. Tanácsai előterjesztés telekdarabolások iránti kérvényekre. 28. Tar József ház- és földbirtokos polgárosítás iránti kérelme. 29. Fischer Julianna baba oklevélnek kihirdetése.

Simonffy Imre,

kir. tanácsos, polgármester.

Irodalom — Művészet.

* *A Magyar Gógeniusz* legutóbbi száma részletesen foglalkozik a pozsonyi emlékszóborleplezéssel s azt 7 illusztrációban mutatja be s érdekes visszapillantást tesz ez alkalommal Pozsony város történetére is. A lap tartalma ezenkívül igen változatos és gazdag, melyhez Palágyi Lajos, Irányi Ödön, Zoltán Vilmos, Abonyi Árpád, Gerő Ödön szolgáltatott anyagot. A számtalan illusztráció közül megemlíjük a jubiláns Ábrányi Kornél és Pauli Richárd arcképeit, valamint Manuheimer vázlatait. Természetes, hogy az opera prima ballerínája, mint a Nopcsa-ügy hősnője sem hiányozhatik e csoportból. A Magyar Gógeniusz előfizetési ára egész évre 8 frt. Kiadóhivatal: Budapest VI. Teréz-körút 23.

* *A Magyar Regénytár* 15. és 16. füzetét vettük, melyekben Várad Antal „Hamis Istenek” és Carmen Sylva „Házasság szerelem nélkül” cz. regényeik jelentek meg. A füzetek, de különösen az illusztrációk igen csinosak, a tartalom mindig becses és előkelő. Egy-egy füzet ára 15 kr. Kiadja a Könyves Kálmán irod. társaság Budapesten. Előfizethetni minden könyvkereskedésben.

* *Hölgyek a hölgyeknek.* E kérdésben vitakozni nem lehet, a hölgyek kétszeres érdeklődéssel olvassák a nők írta novellákat. Mert hogy hogyan gondolkodnak a férfiak az élet ezen kérdéseiről s többek között a szerelemről, arról a mindennapi életben elég gyakran meggyőződhetnek, de hogy minderről mi a nők véleménye, arról azonban — novellákban nyernek felvilágosítást, a mit a nők irnak. Az Ország-Világ hogy nő olvasóinak kedveskedjék, e heti számában novellákat hoz a nők kedvenc művésztől a kedves tollu Harmath Lujzától, a kitünő írónőtől: Csapó Gizellától és a finom lelkületű Grósz Gizellától. E heti számban fejezi be Gaál Karolina regényét, amely annyira megnyerte olvasóink tetszését. E mellett természetesen a magyar irodalom mai jelesei is irtak az Ország-Világ e heti számába, még pedig Várad Antal, Colonel, Hevesi Sándor stb. E közlemények mellé szép illusztrációk sorakoznak, amelyek nagy része a pozsonyi ünnepségeket mutatja be. Az Ország-Világ előfizetési ára negyedévre 2 frt. Mutatószámokat kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal (Hold-uteza 7.)

A tagadást az ige elé tett: **ne** (ne) szócska fejezi ki.

A kérdő mondat elé: **csudi** (vajjon) szócskát teszünk.

A személyes névmások következők. Egyes szám: **mi** (én), **vi** (te), **li** (ő férfiénél), **s'i** (ő nőnél), **g'i** (az.) Többes szám: **ni** (mi), **ti** (ti), **li** (ők).

Főlemlítünk itt néhány példát az igeragozásból is. Am-i (szeretni). Praesens: mi am-as (szeretlek), vi am-as (szeretsz), li, s'i am-as (szeret); ni am-as (szeretünk), vi am-as (szerettek) li am-as (szeretnek.) Mi am-is (szerettem). Vi am-os (szeretni fogsz). Li am-us (szeretne). S'i am-u (szeressen). Am-ant (szerető); am-int (a ki szeretett); am-ont (a ki szeretni fog).

Néhány példát ideiglatunk a segédige használatára: Mi estas (vagyok), vi est-as (vagy), li est-as (van.) Mi-est is (voltam). Vi ost-os (lenni fogsz). Li v. s'i est-us (lenne). Est-u légy.

A szavak képzésére 32 képzőt vettek fel, melyeket a tőhöz ragasztva tetésük szerint képezhetünk szavakat. Ezekből is bemutatunk néhányat:

mal (valaminek ellenkezője): bon a (jó), mal-bon-a (rosz); nov-a (új), mal-

nov-a (rég); bel (szép), mal-bel-a (csuf), long-a (hosszu), mal-lon-a (rövid.)

in (a nőnemet fejezi ki): patr-(atya), patr-in-o (anya.)

il (eszközöt jelent): Tranc'- (vág): Tranc'-il (vágó eszköz, kés) ego (nagyságot fejez ki): tranc'-il-ego (nagy kés); etto (kiesinyítő): tranc'-il-etto (kis kés.)

ad (sokasító képző): paf- (lő); paf-ad (lövöldöz), paf-ad-o (lövöldözés); progres (halad), progres-ad-o (lassankinti haladás.)

ar sokaság, bőség: vort (szó): vort-ar o (szótár); arb (fa). arb-ar-o (erdő).

bo rokonság: patr-(apa), bo-patr-o (após).

dis (szét, osztás): sem-(mag), dis-sem-i (vetni), ir-(megy), dis-iri (szétmenni).

ebi (lehetséges: kred-(hisz), kred-ebi (hihető.)

ec ság, -ség: bel-(szép), bel-ec (szépség).

uj (valamit tartalmazó): mon-(pénz) mon-uj-o (pénztárca); czigar-uj-o (szivar tárcza).

oj (helyjelentő): lern-(tanul), lern-aj-o (iskola), dorm-(aludni), dorm-aj-o (hálószoba.)

ist (foglalkozást jelentők): lav-(most),

lav-ist-in-o (mosónő); traged-ist-e (tragikus színész); komed-ist-in-o (színésznő).

Elég legyen izelítőül csak ennyit főlemlitenünk. A nyelv szellemével már ebből is meg lehet ismerkedni s ennek figyelmese elolvasása után már lehet szöveget fordítani. Ime közlünk egy „Esperanto” nyelven irt verset, hadd fordítsák le olvasóink saját erejükön. Néhány magyarázó szót azonban előre bocsátunk: on (ba, be, ra, re, acc.); tra (át, keresztül); per (által, segítségével); de (birt. gen. v. tól-tól); nun (most); al (hoz-hez dat.) A szavakat saját magától akárki kitalálhatja, a ki kevés latint tanult.

Ime tehát egy vers „Esperanto” nyelven.

L'espero

En la mondon venis nove sento
Tra la mono iras forta voco;
Per flugiloj de facila vento
Nun de loko flugu g'i al loko!

Az „Esperanto” nyelv annyira elterjedt már külföldön, hogy ezen a nyelven lapok jelennek meg, sőt a legjelesebb írók munkái levannak e nyelvre fordítva. Shakspeare, Byron, Goethe, Heine, Puskin, Tolstoj, Lermontoff, Homer és sok jeles író művei jelentek meg „Esperanto” fordításban.

S z i n h á z.

* **Nyaraló szintársulatunk.** Daczára a sok esőzésnek, ami pedig, legalább vidéken, bizony megesappantja a színházba járó kedvet, a május hónap Nyiregyházán, a hírek szerint, elég jól sikerült a még ott működő szintársulatunknak. Holnap szerdán este tartják a csaknem egy hónapig tartott szezon befejező utolsó előadást, amikor a „Bocstenenek” kerülnek színre. Csütörtökön már Ungvárott foglal Komjáthy és társulata új állomás helyet, ahol aznap este a „Királyné dragonyosa” o perettével nyitják meg az ott szintén egy hónapra, június 20-ig tervezett színi idényt. Június 20-tól kezdődik az egy hónapos színidő, mialatt a társulat több tagja Debreczenben pihen ki a művészkedés fáradságait s annak leteltével július 22-én gyülekeznek újra össze Mármaros-Szigeten, ahol szept. 23-ig maradnak.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától —

Milán király a Püspök fürdőben.

Budapest, május 25. Az ex szerb király ez évben minden bizonyosság szerint nálunk tölti a nyarat. A *nagyváradi* Püspök Fürdő igazgatóságától a fürdő gyógyhatása iránt erősen érdeklődik.

Uj vasut a szomszédban.

Nyiregyháza, május 25. Mátészalka és Kis-Várda közt helyi érdekű vasut kiépítését tervezik. Az e tekintetben megindított mozgalom már is kedvező eredményt idézett elő és biztos remény van arra nézve, hogy ezen vicinalis vasut építéséhez még ez évben hozzá fognak.

Az adós boszuja.

Budapest, május 25. Török-Beesén Torontálban Nikolics György ügyvéd végrehajtást foganatosított 209 forintért Girdovnagy Miju araci földmives ellen, ki ezért boszut esküdött. Tegnap találkozott a járásbíróval előtt Nikolicssal, majd előrántva kiélesített kését felhasította az ügyvédet, ki azonnal meghalt. Letartóztatták. Bevallotta, hogy négyszer kereste már az alkalmat gyilkosságra.

NAPI HIREK.

Időjárás

A központi meteorológiai intézetnek Debreczenbe küldött jelentése szerint a következő időjárás várható:

— Május 25. —

— Változás nem várható. —

— **A tanárság igazi öröme.** Ilyen czímen ad hirt az Orsz. Középiszk. Tanáregyleti közlöny a debreczeni ev. ref. kollegiumot illető fizetés-rendezésről. — „Szívvel örülünk — úgy mond a lap — az örvendezőkkel mi is. De a nevezetes vivmányoknak nemcsak a tanárok örülhetnek, bizonyára ép oly javát fogja látni az iskola is. Ha ez így van és marad, hamar fordulni fog a koczka. Az utóbbi években az állam szedte el a felekezetek tanárait: ezentul majd Debreczen fog válogatni az állami tanárok javából.

— **A zárszámadások.** A város mult évi zárszámadásaira vonatkozólag a házi pénztár és számvétség működésére felügyelő bizottság külön jelentést terjeszt a tanács és a közgyűlés elé, a május hó 6-tól 22-ig eszközölt vizsgálatok alapján. A bizottság a házi-pénztári számadásokat helyesen összeállítottak találta. A költségvetés és a zárszámadás összehasonlításánál mutatkozó 52,000 frtnyi hiányt

illetőleg a bizottság is azon nézetben van, hogy gondos figyelmet érdemel ugy a város vagyona egyrészenek jövedelmezőbbé tévése, mint a kiadások minden ágában való szigorú takarékoság. A hátralékok még mindig igen magasak, ezek összege 207,598 frt 58 kr-ra rug. E hátralékok minőségének elbírálása, a bevehetők biztosítása és behajtása, a bevehetetlenek leírása tekintetében részletes előterjesztést kívánnak tenni. Végül a bizottság annak megjegyzésével, hogy a mérlegek, forgalmi, terményanyag és más számadások, vagyon-leltár, letéti, hitel és előleg kimutatások, valamint az alapítványok záró számadásainak részletes átvizsgálását a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt nem eszközölhette a pénztári számadások *jóváhagyását* s a pénztár és számvétség részére a *felmentvény megadását véleményezi.* — *A gazdasági bizottság Király Gyula tanácsnok elnöklete alatt tegnap délután vette tárgyalás alá a zárszámadást.* Ugy általánosságban, mint különösen a szántók, legelők, ménes és erdők rovatánál beható eszmeesere indult meg, Szabó József főszámvéző felvilágosításai után a zárszámadás elfogadását véleményezi a közgyűlésnek; de az erdőgazdálkodás rovatára nézve megjegyzi, hogy a kiadások a bevétellel szemben aránytalanul túl magasak és az itt elért 17000 forintnyi tiszta jövedelem egyáltalán nem kielégítő. Sőt ha a polgári failletőség nem 12, hanem 9 forintban számíttatnék, már akkor deficizzel záródott volna az erdőgazdálkodás. Ma délután a *jog- és pénzügyi bizottság,* holnap d. e. 10 órakor pedig a tanács teljes ülésben a főispán elnöklete alatt fogja tárgyalni a zárszámadást.

— Állami népiskola B.-Ujvároson.

Hajdúvármegyében a népoktatás még eddig csaknem kizárólag a felekezetek kezében van; a felekezetek áldozatkészsége tartja fenn az iskolákat; csak elvétve kerül egy-két községi tanintézet. Állami jellegű iskola pedig egyetlenegy. sines. Most e tekintetben uttoró elhatározásra szánta el magát a közoktatásügyi miniszter. Balmaz-Ujváros képviselőtestületének és a vármegye közigazgatási bizottságának felírására kijelentette, hogy B.-Ujvároson állami népiskolát fog felállítani s egyelőre három osztálylyal kezdi meg az intézet fentartását, a melyhez épületet B.-Ujvárosnak kell emeltetnie. A miniszter — most érkezett leírata szerint — hajlandó a felekezeti iskolákat is állami kezelésbe venni. A német ref. egyház már kéri is maga, hogy államosíttassék az iskolája, melyet eddig csak a hívek igen súlyos megterhelésével tudott úgy-ahogy fenntartani. A sváb eklézsia csupán azt köti ki, hogy az állam a részére átadandó iskolában kálvinista és németül is tudó tanítót alkalmazzon. A kormány ezt a kívánságot valószínűleg teljesíteni fogja. B.-Ujvároson az iskolák államosítása különösen nagy könnyítést jelent az ottani szegény nép terheinek, amely eddig az óriási terjedelmű b.-ujvárosi határ négyötöd részét képező uradalmak gazdag tulajdonosainak és bérlóinek arányos és igazságos hozzájárulása nélkül a maga verejtékes keresményéből tartotta fenn iskoláit. Ha állami iskolát kap B.-Ujváros, az uradalmak adója után is gyönyörűsögesen ki fogják vetni és szedni fogják az 5%-os iskolai és 3%-os óvodai pótdátot, amit eddig nem fizettek.

— **Évzáró ünnepély.** A debreczeni ev. ref. tanítóképző önképzőköre 1897. május 30-án, délelőtt 10 órakor a főiskolai énekegyháza teremben évzáró gyűlést tart. Az ünnepélyesség műsora a következő: 1. Elnöki megnyitó beszéd, tartja: Szabó Lajos IV. tk. 2. „Népdalok,” előadja az ifjusági énekkar Kremán Sámuel IV. tk. vezetése alatt. 3. „Judas,” irta: Váradi Antal, szavalja: Szikszay Kovács Antal IV. tk. 4. Részlet Verdi

„Varázsfuvola” című operájából, éneklő Labancz Géza III. tk. Kremán Sámuel harmonium kísérete mellett. 5. Jelentés az önképzőkör ez évi munkálkodásáról, irta s felolvassa: Szentessy Elek IV. tk. főjegyző. 6. „Primatialis magyar” Bihari-tól, hegedűn előadják: Kremán Sámuel IV. tk. és Bordé István III. tk. 7. „A tót tánczmester,” szavalja: Kiss József III. tk. 8. „Pepitanti,” előadja az ifjusági énekkar Kremán Sámuel IV. tk. vezetése alatt. 9. „Költemények,” az önképző körben ez évben elfogadott művek közül, felolvassa: Szücs András IV. tk. 10. „Szivhullámuk,” előadja az ifjusági énekkar Kremán Sámuel vezetése alatt. 11. Elnöki bezáró beszéd, tartja: Szabó Lajos IV. tk. 12. „Roué,” előadja az ifjusági énekkar Kremán Sámuel IV. tk. vezetése alatt.

— Egy veterán tanító kitüntetése.

Megirtuk nemrég, hogy O felsége Tóth Lajos debreczeni nyugalmazott ev. ref. tanítót, a népnevelés terén szerzett érdemei elismerésül arany érdemkeresztel tüntette ki. A kitüntetés jelvényét az egyház veteményes kertje eme 40 évig hiven és sikeresen szolgált munkásának gr. Degenfeld József főispán fogja ünnepélyesen átadni.

— **A negyedik felvonás.** Elbeszéltek tegnap a Csillag-utczában lejátszódott *vitrioltragikomédia* három felvonásának rövid de tartalmas meséjét. Utólag még egy negyedik felvonás is jött létre, melynek színhelye egy árok a vasut mentén. E felvonásban az eset már komoly drámai színezetet öltött fel. Moskovitz Béla rendőrbiztos ugyanis tegnap délután 6 órakor a vasut mentén futó árokban egy mozdulatlanul elterülő emberi alakot pillantott meg. Közlebbi megtekintés után rájött, hogy a tegnapi vitriolesemény szenvedő hőse Márkus Pál fekszik előtte. A szerencsétlen férj nem ment vissza Csillag-utca 2686. sz. alatt lévő lakásába, félve hitestársától született *Kerékgyártó* Juliánna asszonytól, aki öt hajnalban egy literes üvegből vitriollal leöntötte, úgy hogy arezán, hátán és balkarján láthatók voltak a borzasztó égési sebek. A rendőrbiztos a boldogtalan férjet kocsiba helyezte és a közkórházba szállíttatta. Márkus Pálné ellen a bünygyi vizsgálatot folyamatba tették.

— **A gyorsírók évzáró gyűlése.** A főiskolai gyorsíró egyesület f. hó 23-án tartotta meg évzáró gyűlését, melyen Polgár Kálmán elnök olvasta fel évi jelentését, s a versenyrésztetett meg. Nyertesek lettek a perczenkénti 200 szótagos fokon Madarassy Gyula jh. I. díj; Krampera Ede 7. o. t. II. díja; a 180 szótagos fokon Krampera Ede 7. o. t. I. díj, Fráter Ernő 7. o. t. II. díj; a 150 szótagos fokon Simon Imre 7. o. t. I. díj s Varga Lajos 6. o. t. II. díj. A haladónál a 120 szótagos versenyen I. díjat nyerte Mohácsy János jh. s II. díjat Herdlička Ernő 7. o. t.; a szabatos senogrammm versenyen Herdlička Ernő 7. o. t. I. díjat, Minezer Antal 6. o. t. a II. díjat. Kezdőknél: a szótagos versenyen I. díjat nyerte: b. Tóth János 6. o. t. II. díjat Szabó Ernő s a III. díjat Oláh Gábor ötödik osztályos tanulók. A korreect senogrammm versenyen I. díjat Oláh Gábor, II. díjat Gulácsy Sándor 5. o. tanuló; s a III. díjat b. Tóth János 6-ik osztály. A díjakat pénz, oklevelek s gyorsírási művek képezték. A színdíj fentartó bizottság tagjai: Polgár Kálmán 2. jh. Madarassy Gyula és Cziriák Gyula 1 jhk.

— **A csintalanság bűnhődése.** Pajkos-utca-lyerekek azt a kedvelt szokását, hogy ro-

bagó kocsi hátuljára felkapaszkodnak és így kocsiáztatják magukat ingyenpasassér módra, talán lohasztani fogja Bodnár Mátyás szomorú esete. Ez a gyerek, a ki Trnka Ferencznel alkalmazott géplakatos tanonc, ma reggel 6 órakor a Kossuth-utczán felkapaszkodott egy arra haladó bérkocsi hátuljára. Eközben sapkája leesett fejről a kocsi kerekére. A fiu hirtelen utána kapott, de rögtön visszahanyatlott és lebukott a kövezetre. A karja a kocsikerék küllője és a rugó közé jutott és ketté tört. A rendőrség kiszállította a kózkórházba. A bérkocsi az esetet észre sem vette.

— **Szalmakalap készítő tanfolyam.** A kereskedelemügyi miniszter arról értesítette a debreczeni ipar és kereskedelmi kamarát, hogy hajlandó Debreczenben nők részére szalmakalap készítésre oktató tanfolyamot nyitni meg a nyáron. A H. Nánáson rendezett 7 hónapos népies tanfolyam záró vizsgáit június 30-dikán tartják meg. A minisztert Binder Lajos ipari felügyelő, a debreczeni kamarát pedig dr. Király Ferenc képviseli a vizsgákon, melyek után a tanfolyam vezetője Csendes Ilona k. a. Debreczenben folytatja működését.

— **A tanítói árvaház új igazgatója.** A debreczeni országos tanítói árvaházban a multkor eszközölt vizsgálat eredménye az lett, hogy a humán intézet vezetését a közoktatásügyi kormány ujonnan szervezte, a felügyelő személyzet egyik tagját állásától felmentette s az intézet élére széles hatáskörrel bíró igazgatót rendelt. Az új igazgató Kozma László szombaton foglalta el állását. Kozma kiváló pedagógus hírében áll. Ezelőtt Munkácsen volt állami iskolai tanító. Elnöke az állami tanítók országos egyesületének. Jeles képzettségét és jó modorát többektől hallottuk dicsérni a mult héten tartott ref. egyházkerületi közgyűlésen. Kozma különben a debreczeni kollegiumban végezte iskoláit.

— **Vasuti gyűlés.** A debreczen—n.—léta—derecskei vasut igazgatósága június 4-én d. e. a városházán ülést tart, amelyen az évi rendes közgyűlést készítik elő.

— **Egy érdemes férfi emléke.** A felvidéki magyar közmívelődési egyesület vásárnap délelőtt 11 órakor leplezte le Nyitrán azt a díszes síremléket, melyet az egyesület volt lánglelkű titkárának, dr. Kostenszky Gézának hamvai felé állított. Kostenszky Géza, a kinek érdemes munkás életének emléket ünneplik, Debreczenben is eljár annak idején propagandát csinálni a nagy nemzeti missziót teljesítő egyesület érdekében. A leleplezési ünnepély a felvidéki magyarságnak egy lélekemelő ünnepélye volt, a melyen impozáns módon nyilatkozott meg a F. M. K. E. nagy horderejű tevékenységének a méltánylása. — Igen jó hatással volt a felvidéki magyarságra, hogy Wlassics kultuszminiszter is tudomást vett a gyászünnepélyről s egy meleg hangu levélben értesítette a F. M. K. E.-et, hogy rokonszenvvel kíséri az egyesület életét, mely ily kegyeletes módon őrzi meg azok emléket, kik a nemesség ügyért önzetlenül fáradoztak. — Az ünnepélyen Latkóczy Imre államtitkár is megjelent családjával, továbbá a zólyommegyei F. M. K. E. választmánya képviselőiben Csipkay országgyűlési képviselő. Az ünnepi beszédet Craus István országgyűlési képviselő tartotta. — A sirra koszorút rendeltek: a F. M. K. E. nyitramegyei, nógrádmegyei, zólyommegyei, lipótmegyei trensénmegyei választmánya, továbbá a F. M. K. E. tisztis-

kara és az elhunytak családja. Az ünnepélyen, melynek főrendezője az egyesület jelenlegi lelkes poéta-titkára, Lőrinczy György, Nyitramegye és Nyitraváros küldöttséggel képviseltette magát.

— **Ápolónők felvétele.** A magyar vöröskereszt egyesület 1897. évi július hó elején új betegápolónői tanfolyamot nyit az Erzsébet-kórházban. A betöltendő 11 helyre pályázhat minden feddhetlen előéletű nő 20—40 életév között, ki erkölcsi jobb meggyőződésből, hivatásszerűleg kíván az ápolónői életpályára lépni. A kérvények a szükséges okmányokkal felszerelve legkésőbb folyó évi június hó 15-éig terjesztendők be a magyar vöröskereszt egyesület igazgatóságához. (IV. Kecskeméti-utca 5.) A folyamodványhoz melléklendők: a) keresztlevél, b) a hozzátartozó beleegyezése, c) erkölcsi bizonyítvány, d) bizonyítvány arról, hogy magyarul és esetleg németül is beszélni, imni és olvasni tud, e) hatósági bizonyítvány folyamodó családi viszonyairól és foglalkozásáról, f) egészségi és himlőoltási bizonyítvány.

— **Ösztöndíjak debreczeni rajztanítóknak.** A debreczeni iparos tanoncziskola fejlesztése érdekében a vallás- és közoktatásügyi miniszter mind egyre több-több jóakaratot és áldozatkészséget tanusít. Legújában is, az iskola három rajztanítójának, Nagy Imrének, Horkai Lajosnak és Szemere Lajosnak személynként 200 frtot engedélyezett, hogy a nyáron Budapesten megnyíló három hónapos rajzoktatási szaktanfolyamot látogathassák.

— **Medgyaszay Evelin meghalt.** A debreczeni színháznak egykori kedvelt hősnője, a szép Medgyaszay Evelin, ki azóta Hegedüs Gyulának, a Vígsház kitűnő tagjának neje lett, tegnap délelőtt Budapesten elhunyt, tüdőbajban. A szép, fiatal asszony 36 évet élt s tehetséges művelője volt a színészetnek. Színitanodát végzett, működött a vidék elsőrendű színpadain, így Debreczenben is. Budapestre Kolozsvárról ment férjével, Hegedüs Gyulával, a kivel három évet töltött el boldog házasságban. Művészetében a szalon-hősnők szerepkörét töltötte be, a vígsházban pedig a „Niobe”-ban lépett föl utoljára. Az elhunytat Kéthly orvos kezelte, de már nem tudta hivatásának s övének visszaadni. Három nap óta lebegett élet-halál közt s gyászoló édes anyja volt mindvégig mellette. Megemlítjük, hogy nővéreinek egyike Megyeri Dezsőhöz, a kolozsvári nemzeti színház igazgatójához ment férjhez, a másik Nappendruck kolozsvári ügyvéd özvegye. A gyászeset mindenféle nagy részvétet keltett.

— **Bebiztosítás.** A biztosítási ügynök erősen nógatja a gazdát, hogy biztosítsa be a portáját.

— No majd megbeszélem az anyjakkal, mondja a gazda, gyűjjön el az ur holnap.

Az ügynök másnap is elmegy s kérdi:

— No meggondolta-e már magát?

— Némileg meg. De hát most azt akarom kérdezni, hogy ha most bebiztosítok és a gyűvő héten kigyullad a házam, mit kapok akkor?

Az ügynök összeszedi az írásait s csak úgy a kapufélfá mellől szól vissza a makaeszkódó magyarnak:

— No, vagy négy évi fegyházat.

— **Három nap Sárosban.** Hogy mily gazdag lesz úgy tapasztalásokban, mint élvezetekben a Gönczy-egyesület nyári két hetes tanulmány utja, mutatja a sárosmegyei program. E szerint a július 8-án este Eperjesre érkező társaság 9-én reggel kirándul a remek szigordi völgyön át a vörös-pataki (dubnyiki) opálbányához; utközben betérés a gulyrészi, kakasfalvi és aranybányai iskolákba; vissza-

jövőben megtekintik a sóvári sóaknát és sóföldét, valamint az ottani iskolákat. Még az nap este Bártfára utazik a társaság, honnét 10-én reggel kirándul Zboróra a Rákóczy vár megtekintésére, onnét pedig a bártfai fürdőbe, este Bártfán pihen a társaság, hol másnap délelőtt megnézi a város történeti műemlékeit, tanintézetét, (hires iskolakertjét, játék-műhelyét.) Délbe Eperjesre tér vissza a társaság, meglátogatja a város számos közintézetét (az ős Liceum, tanítóképezdék, óvónőképezde, Andrassy internátus, Széchenyi kör stb.) esetleg még kísétál a Petőfi, Tompa, Kerényi dalversenyével megörökített „erdei lakhoz”. 12-én hajnalban indulás a fenséges Branyiskóra, utközben pár falusi iskola megtekintésével. Onnét bucsut intve a kedves Sárosmegyének, átjutnak Gönczystáink a Tatra-vidék szépségével páratlan Szepességbe.

— **Veszedelemes koldus.** A Salétrom soron ma reggel beállított Szatmáry Józsefnéhez egy Német Géza nevű csavargó és alamizsnát kért. Szatmáryné elutasította a toladóan fellépő koldust, mire ez reá rohant és fojtogatni kezdte. Jajveszékeltetésére a szomszédok elősiettek és kimentették a szemtelen csavargó kezei közül, a kit átadtak a rendőrségnek.

x T. olvasóinknak ajánljuk a Maypole Soap-ot. Ez a méltán világhírű angol festő szappan rövid 15 perc alatt ujjá varázsolja toalettet, szövetet, fehérneműt, függönyt, csipkét, keztyűt stb. Egy kis forró vízzel használva, állandó színűvé festi, azaz voltaképpen mossa, úgy, hogy nem fakulnak meg, mindamellett a kezet s az edényt nem fogja. Így aztán könnyű takarékosan, mégis modern izléssel öltözködni. Kapható Debreczenben *Benyáts Emil* cézegnél.

Szabolcska verses elbeszélése.

Szabolcska Mihály, a felfelui költőpap, hosszabb verses elbeszélésen dolgozik, amelynek tárgyát Erdély multjából merítette. Az elbeszélés megjelenése bizonyynyal irodalmi esemény számba fog jönni. A „Fővárosi Lapok” tegnapi száma közli Szabolcska ez újabb költői alkotásának az előhangját.

Ime így hangzik:

Erdélyről.

(Az alföldieknek.)

Pusztán születtem, ott is nevedtem,
A délibábok vizébe fürödtem.
Az alföld minden szépségeit szépen
A lelkembe szedtem.

Szeretem most is, messzire tőle,
A szívem, lelkem, egy darab belőle.
Őszinteségét, nyílt egyenességét,
Onnan örökölte.

Szeretem most is a szép Tiszamentét,
Bus füzeseit, messzesható esendjét;
Kint a pusztákon, egyszerű pásztor
Még tán ma is lennék!

Szép szülőföldem, tisztelet, becsület.
Szóval: rossz, a ki rosszat mond felüled.
De azért van még — bocsáss meg érte! —
Egy szép hely kívül . . .

— Erdők zugása, vizek csobogása,
Tenedek, tudom én, mesék mondása.
Vagy hiszed, vagy sem, hogy mindez lehessen
A valóságba!

Pedig lásd, a te aranyos Erdélyed,
Én hazám ilyen szépséges vidéked.
Ha jobban ösmernéd: de levetkeznéd
Egy nagy, régi vétéked.

Te nagy vétkeid, hogy tele vagy magaddal,
S míg száz ékes dal csak téged magasztal:
Keveset gondolsz „Erdély ország”-gal,
Legszebb fiaddal!

Oh mert nekem szebb, az egész világnál;
Hegyet és völgyet akármerre járnál;
Küküllőnk menténél a Maros völgyénél,
Szebbet nem találál.

Lám a fellegek hahogy buslakodnak:
Az alföldről mind ide szállingóznak
S itt a hegyekben a legszívesebben
Eltáboroznak.

Villámló szemmel itt csak szerte néznek
S úgy megszeretik ezt a gyöngy-vidéket:
Hogy kedvre gyúlnak, — a mit ti hazulnat
Szivárványnak néztek!

Gyertek elő mind, magyarok kik vagytok
S a multakra még ha valamit adtok:
Itt ettől a földtől, sok nagy elődtökről
Csodákat hallhattok.

Rákóczy, Boeskey, Tüköly, Bethlen,
Itt voltak itthon, e sas-fészekben.
Magyar szabadság, innen lobogtatták
Zászlóidat fennen!

— Gyertek elő mind, magyarok kik vagytok,
Erdélynek ti még adósai vagytok.
S a magyart szerette: azért teremtette
Az Isten a kardot! . . .

CSARNOK.

A spessarti csoda.

Írta: Immermann K.

Fordította: Drumár J.

(Folytatás)

Kétségbesett munkájában az idő ragadó sebességgel látszott tűnni a diák felett. Napok, hetek, hónapok, évek multak el a nélkül, hogy szomjuságot, vagy éhséget érzett volna. Az örütséghez érezte magát már közel s az epedő szenvedély egy nemével emlegeté magában azon évszámot, melyben Péter-Pál napon az erdőbe ment, nehogy teljesen elveszítse az időszámítás fonalát. Elébe tűnt az édes szendergőnek képe és sirt a sóvárgástól, sirt bánatában — de könnyet nem érzett arcán végigperdülni. Egyszerre, mintha egy ismerős alakot látott volna, az alvóhoz közeledni és csókért föléje hajolni. E pillanatban a fájdalom és féltékenység erőt vett rajta s mindent feledve a barlang mélyébe rohant. A ternyő ágát! ordított. Itt terem! felelt a hortyogó, s egyúttal kezével egy fát érintett, mely az odor hasadékból nőtt ki. Hirtelen leszakított egy ágat; ekkor nyöszögés tölté be a sötét üreget, az izzó szemű szörny még rettenetesebben hortyogott, a barlang ingott, megrendült és összedült; szemreire éj borult és önkénytelenül tört ki belőle:

Ternyő gúmjaja
Bűvőt feloldja.

Midőn ismét magához tért, körülnézett. Aszott, különösen fakószínű botot tartott kezében. Körülötte a sziklák nem épen magas barlanggá hajoltak össze. A barlang mélyéből sivító, füttyentő hangok hallatszottak, minő a nagy baglyok hangja. A táj körülr teljesen átváltozott. A kopasz, apró kövekkel behintett dombról egyik oldalon út vezetett le, a mocsaras völgybe. Ezen az úton jött volt fel. A sok sziklatömbből egy sem létezett. Testét hideg járta át, bár a nap magasan járt mint midőn a barlangba belépett, hogy elhozza azon ágat, melyet most szárazfa-

gyanánt tartott kezében. Lefelé indult az úton. A járás nehezebb volt s a botra kelle támaszkodnia; feje előre hanyatlott nehéz lélekzetét hallani lehetett. Az ösvény egy helyén megcsúszott s a bokorban kellett megkapaszkodnia. A mint kezével szeme előtt elkapott azt szürke, kiaszottnak és ránczosnak látta.

„Nagy Isten: kiáltott fel a borzalomtól elragadtatva — oly sokáig! . . . nem merte saját gondolatát kimondani. Nem! beszélt magához, mialatt önmagá megnyugtadni igyekezék — a hűvös erdei levegő az oka — hogy úgy fázom, a kimerültségtől vagyok csak fáradt s a lombon átszivárgó erőtlen fény adja kezemnek a különös színt. Tovább haladt s a köveken heverő vadvirágokat és leveleket melyeket idejövötkor szórt oda — egészen üdének látta. Ez új talányt képezett. Az úttól oldalt egy szőnégető vad-dosott ágakat — ettől kérdé meg a napot. Ejnye atyuskám — felelt a szőnégető, hát oly rossz keresztényen vagy, hogy nem ismered az apostolok napját. Péter és Pál napja van ma, mikor a szarvas az erdőből a rozsa megy. Fiaes kámnak iharfa-ágot vágok, hogy abból játékok faragjak neki, különben nem dolgozok, de ez mulatságra s gyönyörűségre való s az meg van engedve; így mondja a káplán úr.

Kérlek pajtás — kiáltott a diák, kin a borzadály mindinkább erőt vett — nevezd meg ama évszámot, melyet a kereszténység ma ír? A szőnégető, kiről az ünnepi köntös sem üzte le a kormot, hatalmas tagjaival feketén emelkedék fel a zöld bokrok között s némi gondolkodás után kimondta az évszámot. Oh én megváltóm! kiáltott fel a diák — s botja által nem támasztva összerogyott a köveken. Azután elhajította a botot s reszketve mászott le az ösvényen.

Csodálkozva lépett ki a szőnégető az iharfa-ággal kezében a bokrok közül, rátekintett a botra s keresztet vetvén magára szolt: Ez a ternyőfáról való, mely odafent nő a bagolykövön, hol a Schuhu hortyog. Mondják, hogy varázst idéz és bűvőt old. Isten legyen velünk — az Öreg rossz dolgokat mivelt. Azután visszatért a bokrok között hazafelé, hogy fiának játékok faragjon.

(Folyt. köv.)

Vegyes.

Keresem az Istent.

Keresem az Istent, sehol nem találom,
Pedig érte földek végtelenjét járom.
Keresem, kutatom rajcngó lélekkel,
Törhetetlen hittel, igaz szeretettel.

Tán a palotában, ott, volna az Isten?
Hitetlenség él ott, ott az Isten nincsen!
Vig dobzódás, drága mulatozás járja,
Minek oda a hit törhetetlen járma?!

Alacsony hunyhókban találom fel talán,
Szegények házában, nyomorgók asztalán?
Nyomorult ott a hit, vér tapad reája,
Sötét börtönöknek örökös homálya.

Avagy tán sirjon, ha nem jut pénz kenyérre,
Imádkozzék, majd ad a jó Isten érte?
Hasztalan fáradság! Hisz van a gazdagnak!
Késsel kell elvenni, ha önként nem adnak!

Talán a templomban, hisz az az ő háza?!
Nem borulhat arra hitetlenség árnya!
— Am aki oda megy, már ez sem a régi,
Ruhákat mutogat, nem az Istent féli!

Hol van hát az Isten, hol merre kerestem,
Ha már ottan sincsen, ha már itten sincsen?!
Talán köddé válna elhagyta a földet,
Hogy a földi ember ne láthassa többet?

És ime körültem szelid szózat zendül,
Mint mikor imára kicsi harang csendül,
— Szivem kezd dobogni egyre sebesebben:
— Ottan van az Isten, ott van a szívedben!

Juhász Sándor.

(A zene hatása.) Egy angol revue érdekes visszaemlékezéseket közöl arról, hogy a hírneves írók minő érzelmekkel viseltettek a zene iránt. Daudet ki nem állhatja a zenét, Gautier Teofil pedig azt tartotta, hogy a zene a legtűrhetlenebb láрма a világon. Ellenben Quincey, a híres angol író, nagyon szerette a zenét. Beethoven, Mändel, Mozárt voltak az eszményképei, ellenben Mendelsóhtól — a mi eléggé furcsa — elhivatott minden tehetséget. Coleridge-nak nem volt semmi zenei hallása, de azért Beethovennek nagy tisztelője volt, ellenben az olasz zenét fumigálta. Johnson szerint a zene olyan eszköz, a mely bennünket foglalkoztat, a nélkül, hogy az agyvelőnket működtetné. Scott Walter a klasszikus zenét unalmasnak tartotta, de a könnyű népdalokat annál jobban szerette. Göthének nem volt zenei talentuma, de együtt tanult Mendelsóhnnal, a kit a zongora legkedvesebb mesterének tartja. Heine nem rajongott a Beethoven muzsájáért, ő inkább lelkesedett a festészetért és a szobrászatért, de azért azt elismerte, hogy a zene a nevelés alapja. Carlyle szerint a zene ama titokzatos nyelv, a mely őt a végtelenség határához vezeti. Hoffmann E. T. A. fanasztikus novellairó pedig annyira szerette a zenét, hogy egy „Undine” című operát is komponált.

(Üzleti felfogás.) Nevelő növendékek apjához, a ki azelőtt hentes volt: — De kár, hogy csak egy oly nagy német klasszikus van, mint Goethe. — Hát nem volt Goethenek fia? — De igen! — Miért nem folytatta hát az apja mesterségét?

(A hiúság.) A bíró kérdezi a tanuak bedidézett asszonytól: Hány éves? Ejnye . . . na igazán nem tudom, — felelte az asszony. — Hisz ez nem lényeges. A bíró odaszól a jegyzőnek: Irjon be negyvenet. — Kérem, kérem, azt nem tudom ugyan, hogy hány éves vagyok, de azt tudom, hogy negyven még nem vagyok.

(Egyről-másról.) Mária Feodorovna özvegy ezárné értesítette a török kormányt, hogy a saját költségére 500 ágygyal ellátott ambulációt rendezett be a török sebesültek gyógykezelésére. Az összes költségeket az orosz ezárné fedezi. — A budai krisztinavárosi plébánia templomot 1797. augusztus hó 5-én szentelte föl Kondé Miklós belgrádi püspök, Batthyány József bibornok, akkori esztergomi érsek helyettese. Az idén ünneplik meg tehát e templom, melyben 1836-ban Széchényi István grófnak volt az esküvője, felszentelésének századik évfordulóját. — Van Amerikában „egy betörés ellen biztosító társaság” a mely óriási üzleteket csinál egész Amerikában. — A franciaországi biciklisták megirigyelték a fotografusok izlését. Ezek tudniillik édszentet választottak maguknak szent Veronika személyében. Ezért a biciklisták is ilyen járatban vannak most és ugyan csak korteskednek a jelölt szentek érdekében. — Kneip páter halála. Európa-szerre nagy részvétet kelt a hír, hogy Kneip páter, a róla elnevezett gyógymód megalapítója, Wörishofenben meghalt. — Öngyilkos földbirtokos. Csajkos Elek ujfehértói földbirtokos, egy előkelő ősi nemescsalád sarja, Nyiregyházán a városi erdőben föbe lőtte magát és most haldoklik. Elettárságának oka az, hogy tönkre ment.

Közgazdaság.

A magyar agrár-szocializmus és az örökbérlet.

— Irta: Bartha Mór. —

(Folytatás.) 34.

Nem lenne észszerű, ha nagybirtokosaink, kiknél különben is inkább kifejlve van az ész, — mint a sziv, — elzárkóznának attól, hogy az új világ-alakítást okaiban mérlegeljék és okozataiban szemléljék s ridegen elutasítják maguktól az alakulás követeléseinek érveit. Nem... nem! Kiváltságaink is tanulják mérlegelni és tanuljanak meghajolni amaz érvek előtt és saját biztosságuk jól felfogott érdekében, ne hivatkozzanak ridegen a tulajdon védő törvények nagy erejére, hanem emelkedjenek a saját és közérdek méltányosságának magaslátára. Ez az érdek mondja és követeli azt, hogy más ember és polgártársukat is hagyják élni és igyekezzenek jóvá tenni azt a vétket, melyet netalán őseik elkövettek ellenük, mikor a mezőmunkást a közös földhasználati jogosultságtól fosztották meg. Nem-hogy lemondjanak tulajdonjogukról, vagy csak haszonélvezetokről is, annál kevésbé, hogy közosztályra bocsássák a földet; sőt ellenkezőleg, az örök tulajdonjog és haszonélvezet biztosítására, méltányos évjáradék szolgáltatása fejében bocsássák a mezőgazdasági munkások örökbérletébe földbirtokaikat s tegyék lehetővé azt az így bizonyosan bekövetkező szebb jövődőt, hogy azok irántok elismeréssel és hálával teljesítik évjáradéki tartozásukat, mely szerződésileg törvényesen, de az ő beruházásuk és munkájuk által előállított függő termésben mindenkor értékileg is teljesen biztosítva lesz; akik éppen ezen kötelezettségük tudatában s azon jó kedvben, hogy magoknak munkálkodnak, tehát kedvvel is dolgozva, egész odaadással művelik a földet, kivívják boldogulásukat, javára válnak a mezőgazdaság termelő erejével, az állam érdeke által is emelkedésre számító közgazdaságnak. Mindenek felett egy megelégedett mezőgazdasági munkás néposztály áll elő, mely úgy tekint immár a hazai földet, mint reá nézve is tápláló szeretett édes anyjai kebelét, ahhoz minden szálával az érdeklődésnek ragaszkodik — ifjabb jogban, de kötelességérzetben legerősebb osztály lesz.

De nehogy mindenben érzélgés által hagyjuk magunkat vezetettetni, szóljunk a legridegebb számvetéssel az ügyhöz; még ekkor is a legkomolyabb megfontolásból folyó határozottsággal mondom, hogy az örökbérleti rendszer nagy földbirtokosaiknak kiváló érdeke. Tekintsünk el a viszonyok kényszerítő befolyásától. Vessenek számot nagybirtokosaink, kik a mezőgazdasággal sem közvetlen, sem közvetve, tehát mint intézők sem foglalkoznak; számítsák ki a gazdasági beruházásokba fektetett tőkét és ennek kamatját, a fenntartás által igényelt összeget, a munkáltatási költségeket stb. stb. megtalálják az arányt, melyben ez a valóságos tiszta jövedelemmel, vagy az időleges magánul nagy haszonbérletből kapott bérösszeggel van. Ez utolsó esetben ne hagyják tekintet nélkül a nagy bérlet netaláni rabló gazdálkodásából eredő károsítatásuk pénzértékét sem s hogy ezek bér munkásokkal dolgoztatva nem képesek a munkások és a tulajdonosok közt való jó viszonyt erkölcsileg emelni, mivel csak önhaszonra törekednek; mikor ellenben, az állam közbejöttével, törvény szerint megalkotott szerződéses örökbérlet meghatározott méltányos évjáradékával, a „tulajdon” haszonélvezetének bizonyosságát és biztosságát ad s nemcsak a birtok értéke nem száll alá, hanem jövedelmezése sincs hullámszáznak kitéve, sem időjárás, elemi csapások, kül-

földi beözönlések, gabona-ár esések, pénz árfolyam, netaláni munkáshiány, bérlőbuktás stb. stb.-ben álló kockázatoktól függővé téve: be fogják látni, hogy az örökbérlet csakugyan örökbiztosítása a tulajdonosnak; ami még a tulajdonos-változtatást sem zárja ki, mert a változatlan évjáradékban meg van állapítva a birtok állandó tőkeértéke, ami a birtok eladását vagy vevését megkönnyíti; ha azonban a kamatláb, miként erre a jövőben kilátás is van, alább szállna, ezzel a tulajdonos előnye emelkednék. Az adás-vétel az örökbérletre való tekintettel azonban, csak oszthatatlan állapotban megmaradásával a birtoknak történhetnék meg. Ily állapotban válhatnék az az örökbérlet „tulajdonos”-vá is, ha az örökbérlet családok szövetsége oly anyagi erőre emelkednék, hogy a tulajdonjogot magának megszerezhetné, mely esetben is állandóan oszthatatlan állapotban maradna az, az egyes mezőgazdasági családok birtokában.

(Folyt. köv.)

* Vizes esztendő és a termés kilátások. Mindenfelé, amerre csak a kulturális viszonyok befészkeltek magukat, általánosan nagy az aggodalom a hetek, sőt hónapok óta tartó esőzések miatt. Egész Európa, tehát nemcsak Magyarország, remeg a tulságosok csapadék és a kedvezőtlen időjárás miatt. Magyarországon az Alföld, amely mindenha az ország Kánaánja volt, a legnagyobb veszedelem-től tart, mert szemmel láthatólag és nap-nap mellett tapasztalja, hogy vetései rohamosan változnak és részben erősen romlanak is. Különben alig van különbség az ország más részei között is; jóformán kivétel nélkül mindenütt a bőséges eső okoz bajokat, amely egyedül az olyan szikes legelőknél válik hasznára, amelyen a mi Hortobágyunk is. A folyók és patakok kiáradtak már igen sok helyen, sőt ki is öntöttek, kivált a Felvidéken és Erdélyben. Ebben az esztendőben több a vizes területünk, mint a vízmentes; amerre csak utat teszünk, az országban mindenfelé víz és víz. Az eső pedig nem szünik, sőt szakadt folytonosan. A sok eső és víz miatt természetesen a növényzet szenved legtöbbet; a gabonaművek duledeznek és romlanak. Annyi sárgás és vöröses színű, tehát rozsdalepett búzáink már régen nem volt, mint az idén. Még ugyan a buza-vetések csak most vetik ki kalászaikat, tehát a rozsdá a vetések alján van, mindazonáltal nagyon is tartani lehet attól, hogy ősziünk és velük együtt tavaszi gabonaféléinkből is igen sok a rozsdának áldozatul fog esni. A közel jövő fogja megmutatni, mennyire volt jogosult az eddigi panasz a gabonavetések és rozsdát illetőleg.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „Közgazdaságibank részv.-társaság” közlése. 1897. május hó 25-én.

Allamadósság:

Magyar aranyjáradék 4%.	—	122.30	122.30
„ vasuti beruházási kőt. 4 1/2 %.	—	123.—	124.25
„ koronajáradék 4%.	—	99.75	100.25
„ regále vált. kőt. 4 1/2 %.	—	100.75	101.75
Osztrák aranyjáradék 4%.	—	123.—	123.50
Egységes államkötvény 4 1/2 %.	—	101.75	102.25
Tisza-szegedi 4%.-os nyer.-sorsj.	—	141.75	142.75

Sorsjegyek:

Magyarjelzálogbank 4%.-os sorsj.	127.50	128.—
„ 3%.-os „	102.50	103.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%.-os	118.25	119.21
Magyar vöröskereszt sorsjegy	10.70	11.20
Osztrák „	—	21.—
Olasz „	—	12.25
Bazilika sorsjegy	—	6.90
Jó-sziv „	—	4.10

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	393.50	399.—
Osztrák hitelbank részvény	—	362.30	362.50
Magyaripar-és keresk. bank. r.	—	107.75	108.25

Pénznekem:

Cs. és kir. arany	—	—	5.63	5.69
20 márkás arany	—	—	11.73	11.77
20 frankos arany	—	—	9.50	9.54
1 Sovereigns	—	—	11.96	12.—

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készáru-üzlet.

Budapest, május 24.

Buzát ma jól kínáltak, a kereslet kedvező volt. — Elkelt szilárd irányzat mellett 50.000 mm. 10 kr. drágább áron.

Egyéb gabonaművekben kevés üzlet volt változatlan árák mellett, rozs 5 krral drágább lett.

Eladatott:

Buza. Tiszav.: 500 mm. 80. kg. 8.40	frton, 100 mm. 80. kg. 8.35 frton, 1500 mm. 80.5 kg. 8.35 frton mind három hónapra.
Zab: 5.75—6.17%.	

II. Határidő-üzlet.

Az irányzat szilárd volt s jó forgalom mellett az árák rohamosan emelkedtek, zár-latkor aronban kissé engedtek.

Hivatalos felmondások: 1000 mm. zab május 29-iki átvételre.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor az árfolyamjegyző-bizottság a következő hivatalos zárófolyamokat állapította meg:

Buza május—júniusra 1897	7.80—8.2
„ szept.—októberre 1897	7.46—7.47
Rosz „ 1897	6.00—6.02
Tengeri máj.—jun.-ra 1897	3.61—6.62
„ jul.-aug.-ra 1897	3.70—7.71
Zab szept.—okt.-ra 1897	5.30—5.32
Repeze aug.—szept. 1897	10.50—10.55

Zárlat 4 óra 30 perczkor:

Buza őszi	1897	7.46—7.47
„ máj.—júniusra 1897	7.82—7.83	
Rosz őszi	1897	6.01—6.02
Zab „ 1897	—	
Tengeri máj.—jun.-ra 1897	—	
„ jun.—aug.-ra 1897	—	
Repeze 1897	10.50—10.55	

Iugatlanok forgalma.

A debreczeni kir. törvényszék telekkönyvi osztályánál. —

1. Móricz Ferenczné Keresztesi Erzsébet 6 hold majorsági földnek öt illettő felerészét eladja Németi László és neje Keresztesi Eszternek 1090 frtért.

2. Gebei József és társai 6200. és 6199. hrsz. ondódi földjüket megveszik Kun János és neje Antal Sára 2400 frtért.

3. Körösi János és neje Károlyi Juliánna megveszik Bujdosó Sándor és neje Orbán Eszter homokkerti szőlőjüknél 240 □ területű részét 600 frtért.

4. Bundi József és neje Vitéz Mária 3092. sorszámú házukat megveszi Győrösi Zsuzsanna 1300 frtért.

5. Balla József és neje Malcziczki Mária 532 □ öl területű köntöskerti szőlőjeiket eladják Farkas Sándor és neje Géder Eszternek 700 frtért.

6. Takács András és neje Szilágyi Mária megveszik Szabó István és neje László Zsuzsanna homokkerti szőlőjüket 600 frtért.

7. Báthory Gábor úgy mint kiskoru gyermekei gyámja eladja 11576/1. hrsz. új-osztású földet Gál András és neje Székely Juliánának 120 frtért.

8. Özv. Horváth Józsefné Miskolczi Éva és Horváth József 965. sorszámú házukat megveszik Piros Béla és neje Miltsók Irma 11400 frtért.

9. Özv. Nagy Józsefné Dalmi Erzsébet vénkerti földjének 100 □ öl területű részét megveszik Nagy Sándor és neje Barta Juliánna 360 frtért.

10. Nagy Ferenczné Ujvárosi Zsuzsanna

ujosztásu földjét megveszik Kálmán József és neje Végli Julianna 4000 frtért.

11. Körösi László és neje Fehér Rozália megveszik Geréb József és neje Matkó Zsuzsanna vargakerti szőlőföldjüket 1000 frtért.

12. Lőrincz Mihály és neje Goldmann Róza 3-13. sorszámú házukat s ujosztásu földjüket eladják Sövägő Sándornak 4700 frtért.

13. Polgári József ujosztásu szántóföldjét eladja Szakácsi József és neje Boldog Eszternek 6000 frtért.

14. Liptai Miklós és neje Hatvani Klára megveszik Slezák Vincze 22 hold 8000 ööl területű ondódi földjét 7400 frtért.

15. Tóth István és neje Nagy Julianna tégláskerti szőlőjüket megveszik Nagy András és neje Hajdu Julianna 115 frtért.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Nyilttér.

Foulárd-selymet 60 krtól.

3 frt 35 krtól méterenként — japáni, chinai s. a. t. a legújabb mintázzal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selymet** 45 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima, csikos, koczkázott, mintázott damaszolt s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázzal s. a. t.) a megrendelt árukat **postabőr- és vámmentesen, házhoz szállítva**, valamint **mintákat postafordultával küldenek Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben.** Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

414

Egyedül elismert kellemes ízű **természetes** hashajtószer a

FERENCZ JÓZSEF-

keserűviz,
a keserűvizek királya.

Orvosi tekintélyek bizonyítványai szerint a világ-hírnek örvendő

FERENCZ JÓZSEF keserűviz

a keserűvizek tulajdonképeni képviselőjének tekintendő, mert páratlan egyenletes, gyors és tartós hatása. A millenniumi nagy éremmel egyedül tüntettetett ki.

Kéretik csak **Ferencz József-keserűviz**, nem pedig budai vagy egyéb elnevezést használni.

Kapható mindenütt.
(Az igazgatóság Budapestén.)

421 10-9

Pályázati hirdetmény.

A debreczeni kerületi betegsegélyző pénztár igazgatóságának határozata folytán, ezen intézetnél egy pénzbeszedői és szolgálai állás lesz betöltendő, mely állásokra ezennel pályázat hirdettetik.

A pénzbeszedői állás évi 400 frt javadalmazással van egybekötve, tartozik azonban a megválasztott egyén pénztárunknál 150 frt biztosítékot letenni.

A szolgálai évi fizetése 250 frt.

A pályázati kérvények megfelelően felszerelve **folyó év június hó 10-ik napjáig** aláírott elnökhöz nyújtandók be.

Ezen határidő után beadott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Debreczen, 1897. május 24.

Berger Jenő

532

igazgatósági elnök.

Tőzsde-nyereségek.

A „Neue Freie Presse“ e hó 16-án írja:

„... A javulás csakugyan beállott és állandó béke periódusa előtt állunk széles és nagy perspektívával. Ez nemcsak az árnyamokban lesz érezhető, ami az általános javulás előbbrevitelét jelenti, hanem minden üzletben, műhelyben és irodában...”

Az „Ill. Wiener Extrablatt“ e hó 16-án megjegyzi: „... Irigykedve tekintenek a pénzkörök Budapestre, ahol ujabban a speculáció hatalmasan fejlődött és a forgalom az értéktőzsdén előnyös fejlődést mutat...”

Hasonló értelemben nyilatkoznak a vezető bankok és finanszíerek. Ne mulassza el tehát a kedvező alkalmat anélkül, hogy a tőzsdén való nyereséggel ne részesedjen, mely célra egy szakember, a ki a legelső bankcégekkel áll összeköttetésben és bensős összeköttetéséinél fogva bank- és finanszíerkörökkel értékes adatokkal rendelkezik, szolgálatait 10% nyereségrésztetés ellenében felajánlja. Felvilágosításokkal készséggel, díjtalanul és diszkrét módon szolgál: **„Financier“, Budapest, Főposta post-restante. 526-3-1**

Szklénó-fürdő

vasut- és távirat-állomás: **Geletnek-Szklénó, Bars megye.**

Regényes vidék, ózondus levegő, lomb és fenyves erdők, kiterjedt **sétányok, diszkert, állandó zene, társalgóterem**, kitűnő és olcsó étkezése és lakásainál fogva egészségeseknek is e fürdőhely **nyaralóhelyül** melegen ajánlható.

Szklénó-fürdő hévíze (35-53 C) javalva van: **emésztési zavarok, máj-, lép-, vesehólyag bántalmaknál**, így szintén **Rheumatismus, köszvény, Rachitis (angol betegség) Scrophulosis, hűdés** és mindennemű **csont- és borbajoknál**. Kiváló jó hatással van az ózondus levegő **nehéz légzés, tüdő-sorvadás** valamint **Haemoptöe (vérköpés)** ellen.

Utazás Budapest—Losoncz—Garam-Berzence—**Geletnek-Szklénó**, vagy Budapest—Párkány—Nána—Léva—**Geletnek-Szklénó.**

Minden bővebb tudósítással szolgál

533

a fürdőigazgatóság.

4668.
1897.

Hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek 22/910. 1897. bkgy. sz. a. kelt s kormányhatóságilag jóváhagyott határozata értelmében, a város tulajdonát képező Szováth községben levő következő ingatlanok u. m.:

- 1. a 350. sorszámú 50 ööl területű

„Lajda“ koresma,

2. a 221. sorszámú 50 ööl területű

„Nagy holt“ épület,

3. a 28. sorszámú 67 ööl területű

„Belső“ koresma egyenként és együttesen is eladatni fognak.

Az árverés idejéül a **folyó év június hó 25-ik napjának d. e. 9 órája**, helyéül pedig Szováth község házának tanácssterme tüzetik ki.

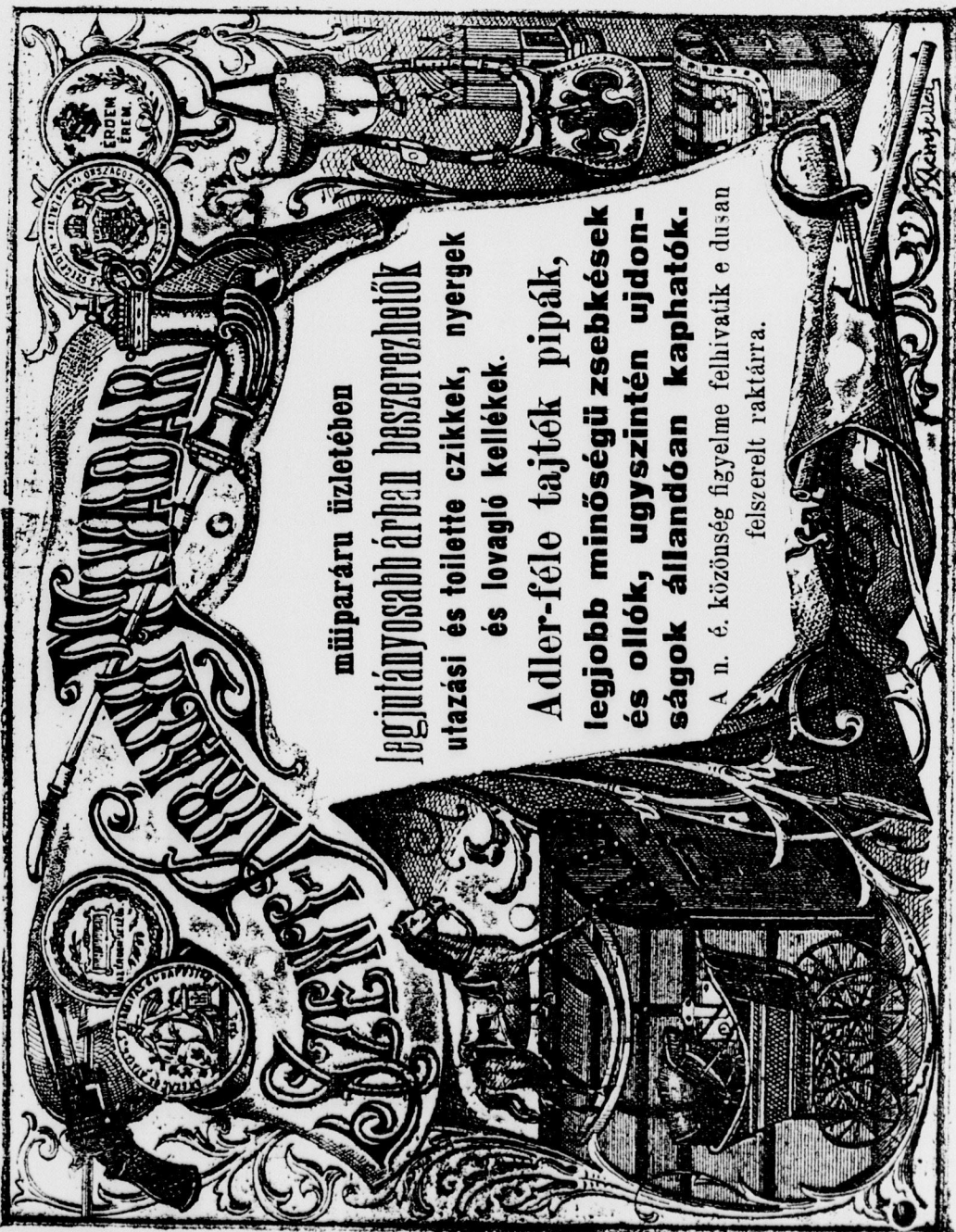
Az árverési feltételek Debreczen sz. kir. város számvevői hivatalánál, valamint Szováth község jegyzői hivatalánál megtekinthetők.

Miről az árverelni szándékozók azzal értesítetnek, hogy a kikiállítási árnak 10%-át bánatpénzül az árvereltető bizottság kezéhez készpénzben letenni tartoznak.

Debreczen, 1897. május 17.

A városi tanács.

525

műiparú üzletében

legújantósbabban beszerelhetők

utazási és toilette czikke, nyergek

és lovagló kellekek.

Adler-féle tajtók pipák,

legjobb minőségű zsebkések

és ollók, ugyszintén ujdonságok

állandóan kaphatók.

A n. é. közönség figyelmé felhívatik e dusan

felszerelt raktárra.

515 4